

HØJESTERETS DOM

afsagt mandag den 23. august 2021

Sag BS-46420/2020-HJR
(1. afdeling)

Topdanmark Forsikring A/S
(advokat Christina Neugebauer)

mod

Fagligt Fælles Forbund
som mandatar for
A
(advokat Bjørn Elling)

I tidligere instans er afsagt dom af Østre Landsrets 20. afdeling den 13. november 2020 (BS-50185/2019-OLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Thomas Rørdam, Henrik Waaben, Oliver Talevski, Anne Louise Bormann og Ole Hasselgaard.

Påstande

Parterne har gentaget deres påstande.

Supplerende retsgrundlag

Af de specielle bemærkninger til den foreslåede § 29, stk. 3, i arbejdsskadesikringsloven (Folketingstidende 2010-11, tillæg A, lovforslag nr. L 136, s. 13-15), som efter justitsministerens ændringsforslag udgik af lovforslaget, fremgår bl.a.:

"Til nr. 1 (§ 29, stk. 3)

Som nævnt i afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger omfatter den gældende bestemmelse i arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, om

den erstatningsansvarlige skadevolder eller dennes ansvarsforsikrings-selskabs adgang til at få godtgjort udbetalte erstatninger til skadelidte af arbejdsskadeforsikrings-selskabet eller Arbejdsmarkedets Erhvervssygdoms-sikring ikke udbetalinger af erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Det skyldes, at arbejdsskadesikringslovens erstatningssystem ikke opererer med erstatningsposten tabt arbejdsfortjeneste.

Imidlertid vil der i praksis, som beskrevet ovenfor i afsnit 3.3 i lovforsla-gets almindelige bemærkninger - herunder i sager, der både er omfattet af erstatningsansvarsloven og arbejdsskadesikringsloven - ofte ske en retro-spektiv vurdering af, hvornår skadelidte har lidt et erhvervsevnetab. I sa-ger omfattet af arbejdsskadesikringsloven følger dette forudsætningsvist af lovens § 17, stk. 7 og 8.

Dermed vil det også i sager, der både er omfattet af erstatningsansvars-loven og arbejdsskadesikringsloven, kunne forekomme, at skadevolder el-ler dennes ansvarsforsikrings-selskab har udbetalt erstatning for tabt ar-bejdsfortjeneste for en periode, hvor det - på baggrund af en retrospektiv afgørelse efter arbejdsskadesikringsloven - efterfølgende kan konstateres, at skæringstidspunktet efter erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, som af-fattet ved lovforslagets § 1, nr. 1, allerede var indtrådt.

Med den foreslåede § 29, *stk. 3*, vil skadevolder eller dennes ansvarsforsik-ringsselskab kunne kræve en sådan (for meget) udbetalt erstatning godt-gjort af arbejdsskadeforsikrings-selskabet (eller efter omstændighederne af Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring

...

Den foreslåede § 29, *stk. 3*, er ikke ... begrænset til tilfælde, hvor Arbejds-skadestyrelsen har truffet en afgørelse om det endelige erhvervsevnetab. Skadevolder eller dennes ansvarsforsikrings-selskab vil også få adgang til at rejse krav over for arbejdsskadeforsikrings-selskabet eller Arbejdsmarke-dets Erhvervssygdomssikring i tilfælde, hvor styrelsen alene har truffet en midlertidig afgørelse om erhvervsevnetabet i medfør af arbejdsskadesik-ringslovens § 17, *stk. 3*. Denne adgang vil være relevant i det omfang ska-devolder eller dennes ansvarsforsikrings-selskab på det tidspunkt, hvor styrelsen træffer en sådan – ligeledes retrospektiv – midlertidig afgørelse, allerede har udbetalt fuld erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for den pe-riode, der er forløbet fra det tidspunkt, hvor skadelidte i henhold til afgø-relsen har lidt et aktuelt (og efter arbejdsskadesikringsloven erstatnings-berettiget) indtægtstab, og til afgørelsestidspunktet.

Bestemmelsens betydning i sådanne tilfælde kan illustreres ved følgende eksempel:

Efter en arbejdsulykke forårsaget af en ansvarlig skadevolder udbetaler skadevolderens ansvarsforsikringsselskab i perioden 1. januar 2012 til 1. december 2012 et månedligt beløb på 30.000 kr. til skadelidte i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Den 1. december 2012 træffer Arbejdsskade-styrelsen afgørelse efter arbejdsskadesikringslovens § 17, stk. 3, og slår herved fast, at skadelidte pr. 1. juni 2012 har lidt et aktuelt erhvervsevnetab på 20 pct. Skadelidte har derfor (i medfør af arbejdsskadesikringslovens § 17, stk. 6, og § 24, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 2.2) krav på at få udbetalt midlertidig erhvervsevnetabserstatning på 20 pct. af 83 pct. af de 180.000 kr. (dog med fradrag af arbejdsmarkedsbidrag på 8 pct., dvs. 14.400 kr. = 165.600 kr.), som skadelidte har haft i indtægtstab i perioden 1. juni 2012 til 1. december 2012. Skadelidte har altså for denne periode krav på 27.489,60 kr. i midlertidig erhvervsevnetabserstatning fra arbejdsskadeforsikringsselskabet (83 pct. af 165.600 kr. = 137.448 kr. og 20 pct. heraf = 27.489,60 kr.). Som nævnt har skadelidte imidlertid allerede for samme periode fået udbetalt erstatning for sin tabte arbejdsfortjeneste (det fulde tab på 180.000 kr.) af skadevolders ansvarsforsikringsselskab.

Den foreslåede bestemmelse i arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 3, fører i det tilfælde, som er nævnt i eksemplet, til, at ansvarsforsikringsselskabet kan gøre krav på at få de 27.489,60 kr. godtgjort af arbejdsskadeforsikringsselskabet. Skadevolders ansvarsforsikringsselskab har herefter i sidste ende betalt 152.510,40 kr. i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for den pågældende periode (1. juni 2012 til 1. december 2012), hvilket svarer til den del af skadelidtes tab, som ikke dækkes af arbejdsskadesikringssystemet.

Det foreslåede 2. pkt. sikrer endvidere, at skadelidte ikke opnår dobbelt-dækning for den periode, hvor skadelidte på baggrund af en retrospektiv fastsættelse af det midlertidige erhvervsevnetab har været berettiget til begge erstatningsposter (i eksemplet perioden fra 1. juni 2012 til den 1. december 2012). I eksemplet bliver der således efter det fradrag af de 27.489,60 kr., som skal ske i henhold til det foreslåede 2. pkt., ikke nogen difference at udbetale i midlertidig erhvervsevnetabserstatning. Skadelidte opnår således for den pågældende periode alene den erstatning på de 180.000 kr., som allerede er udbetalt af skadevolders ansvarsforsikrings-15 selskab, og som svarer til det indtægtstab – den tabte arbejdsfortjeneste – som skadelidte har haft i perioden.”

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

A kom den 13. december 2012 til skade på sit arbejde. Skadevolderen havde tegnet ansvarsforsikring hos Topdanmark Forsikring A/S, som anerkendte at være erstatningsansvarlig med 50 % og herefter løbende udbetalte erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarslovens § 2 i perioden frem til udgangen af november 2015. I arbejdsskadesagen traf Arbejdsmarkedets Erhvervssikring den 15. september 2016 afgørelse om, at A i medfør af arbejdsskadesikringslovens § 17, stk. 3, var berettiget til midlertidig erstatning for tab af erhvervsevne på 40 % med tilbagevirkende kraft fra den 1. september 2014.

Hovedspørgsmålet er, om Topdanmark Forsikring som ansvarsforsikrings-selskab kan indtræde i As krav på midlertidig erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesikringsloven for perioden fra den 1. september 2014 til den 30. november 2015, hvor Topdanmark Forsikring har udbetalt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarsloven. Herudover er der rejst spørgsmål om tilbagebetaling og modregning.

Som anført af landsretten er parterne enige om, at A vil blive overkompenseret for sit tab, hvis han får udbetalt midlertidig erstatning for erhvervsevnetab, idet han med erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste har fået dækket sit fulde økonomiske tab i den omhandlede periode.

Indtrædelsesret, tilbagebetaling og modregning

Tre dommere – Thomas Rørdam, Anne Louise Bormann og Ole Hasselgaard – udtaler:

Spørgsmålet om et ansvarsforsikringsselskabs ret til at indtræde i skadelidtes krav efter arbejdsskadesikringsloven er reguleret i lovens § 29, stk. 2. Efter denne bestemmelse har den erstatningsansvarlige skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab krav på at få godtgjort erstatning og godtgørelse fra arbejdsskadeforsikringsselskabet, når der er udbetalt erstatning eller godtgørelse som følge af arbejdsskaden til tilskadekomne. Kravene fra den erstatningsansvarlige eller dennes ansvarsforsikringsselskab omfatter efter bestemmelsen erstatnings- og godtgørelsesbeløb af samme art, som arbejdsskadeforsikringsselskabet har pligt til at betale på det tidspunkt, hvor kravet fremsættes. Afgørende for, om der er indtrædelsesret efter § 29, stk. 2, er således, om der er tale om beløb af "samme art".

I 2011 blev erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, ændret sådan, at en afgørelse om midlertidig erstatning for tab af erhvervsevne efter arbejdsskadesikringsloven ikke længere bringer retten til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste til ophør. Samtidig blev erstatningsansvarslovens § 2, stk. 2, ændret sådan, at der i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste skal ske fradrag for midlertidig erstatning for tab af erhvervsevne efter arbejdsskadesikringsloven, i det omfang de to erstatninger dækker samme periode.

Som begrundelse for ændringen af § 2, stk. 2, er det i bemærkningerne til lovforslaget bl.a. anført, at midlertidig erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesikringsloven udgør en delvis dækning af skadelidtes aktuelle indtægts-tab (den tabte arbejdsfortjeneste).

Med hensyn til bestemmelsen i arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, om indtrædelsesret for beløb af samme art er det i lovforslaget i beskrivelsen af gældende ret omtalt, at bestemmelsen ikke er relevant for så vidt angår erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, idet arbejdsskadesikringsloven ikke opererer med denne erstatningspost. Lovforslaget indeholder ikke bemærkninger om, at der efter den foreslåede ændring af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 2, er grundlag for at fastslå, at erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarsloven og midlertidig erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesikringsloven er beløb af samme art. Tværtimod indeholdt det oprindelige lovforslag en ny bestemmelse om indtrædelsesret i arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 3. Efter denne bestemmelse ville en skadevolder eller et ansvarsforsikringsselskab have krav på af arbejdsskadeforsikringsselskabet at få godtgjort udbetalt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, i det omfang det ved en afgørelse efter arbejdsskadesikringslovens § 17 eller § 17 a blev fastslået, at en erstatning for tab af erhvervsevne skulle dække en periode, som erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste var udbetalt for. I lovforslagets bemærkninger var der nærmere redegjort for den foreslåede bestemmelse, herunder at den angik både varig og midlertidig erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesikringsloven.

Der blev under Folketingets behandling rejst en række spørgsmål navnlig om, i hvilket omfang skadelidtes retsstilling kunne blive forringet med det samlede lovforslag, og den daværende justitsminister fremsatte i lyset heraf nogle ændringsforslag. I bemærkningerne til det ændringsforslag, der førte til, at den foreslåede bestemmelse i arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 3, udgik inden lovforslagets vedtagelse, blev der om baggrunden for ændringsforslaget henvist til, at lovforslaget alene ville have til formål at sikre, at midlertidige afgørelser efter arbejdsskadesikringslovens § 17, stk. 3, ikke kan afskære retten til fortsat tabt arbejdsfortjeneste.

Vi finder efter det anførte, at lovændringen i 2011 bygger på den forståelse, at ændringen af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 2, ikke indebærer, at et ansvarsforsikringsselskab, der har udbetalt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, i medfør af arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, vil kunne indtræde i erstatning for midlertidigt erhvervsevnetab efter loven. Som anført udgik forslaget til en ny bestemmelse i § 29, stk. 3, om indtrædelsesret, og vi finder herefter, at hverken arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, dennes analogi eller almindelige obligationsretlige regler kan føre til, at en skadevolder eller et ansvarsforsikringssels-

skab, der har udbetalt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, kan indtræde i skadelidtes krav på midlertidig erhvervsevnetabserstatning efter lovens § 17, stk. 3. Topdanmark Forsikring har derfor ikke ret til at indtræde i As krav.

Af de grunde, som landsretten har anført, tiltræder vi, at Topdanmark Forsikring ikke kan kræve tilbagebetaling eller foretage modregning under henvisning til regler om *condictio indebiti*.

Vi stemmer herefter for at stadfæste dommen.

To dommere – Henrik Waaben og Oliver Talevski – udtaler:

Efter erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen. Må det antages, at skadelidte vil lide et erhvervsevnetab på 15 % eller derover, ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste indtil det tidspunkt, hvor det er muligt midlertidigt eller endeligt at skønne over skadelidtes fremtidige erhvervsevne. Bestemmelsen indebærer, at midlertidig erstatning for erhvervsevnetab efter arbejdsskadesikringsloven ikke afkorter den periode, hvor der skal ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Til gengæld følger det af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 2, at der i erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste skal ske fradrag af midlertidig erstatning for erhvervsevnetab efter arbejdsskadesikringsloven, i det omfang denne erstatning dækker en periode, hvor der også tilkommer skadelidte erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Formålet med fradragsretten er i overensstemmelse med almindelige erstatningsretlige principper at undgå, at skadelidte opnår overkompensation for sit indtægtstab.

Erstatningsansvarsloven regulerer ikke spørgsmålet, om en skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab, der har udbetalt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for en bestemt periode, har ret til at indtræde i skadelidtes krav på midlertidig erstatning for erhvervsevnetab efter arbejdsskadesikringsloven for den pågældende periode. Spørgsmålet om indtrædelsesret er derimod reguleret i arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2. Efter denne bestemmelse har skadevolderen eller dennes ansvarsforsikringsselskab i overensstemmelse med almindelige principper herom (subrogation) indtrædelsesret i erstatnings- og godtgørelsesbeløb "af samme art". Formålet med indtrædelsesretten efter § 29, stk. 2, er – på samme måde som formålet med fradragsretten efter erstatningsansvarslovens § 2, stk. 2 – at undgå, at skadelidte opnår overkompensation for sit indtægtstab.

Midlertidig erstatning for erhvervsevnetab efter arbejdsskadesikringsloven har på samme måde som erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarsloven til formål at dække skadelidtes aktuelle indtægtstab. Selv om der er forskelle i benævnelsen og i tabets beregning, må disse to erstatningsposter –

i lyset af den udtrykkelige bestemmelse om fradragsret i erstatningsansvarslovens § 2, stk. 2, og formålet om at undgå overkompensation – anses for at være ”af samme art” som nævnt i arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2.

Erstatningsansvarslovens § 2 fik sin nuværende formulering ved en lovændring i 2011. Vi finder, at der ikke i forarbejderne til denne lovændring er grundlag for at fravige den nævnte fortolkning af indtrædelsesretten efter arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, der følger af en naturlig sproglig forståelse af de relevante lovbestemmelser sammenholdt med almindelige erstatningsretlige principper.

Vi har navnlig lagt vægt på, at det i forarbejderne som begrundelse for fradragsretten i erstatningsansvarslovens § 2, stk. 2, er anført, at midlertidig erstatning ”udgør en delvis dækning af skadelidtes aktuelle indtægtstab (den tabte arbejdsfortjeneste)”. Herved er midlertidig erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesikringsloven og tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarsloven – modsat retsstillingen forud for lovændringen – blevet sidestillet uanset forskelle i benævnelse og tabsberegning.

Vi har endvidere lagt vægt på, at arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, ikke blev ændret i forbindelse med lovændringen i 2011, hvilket efter vores opfattelse ville have været naturligt, hvis bestemmelsen – efter indførelsen af fradragsretten i erstatningsansvarslovens § 2, stk. 2 – skulle have et andet indhold end det, som følger af en naturlig sproglig forståelse. Det er i øvrigt uomtalt i forarbejderne, om det vil have nogen betydning for forståelsen af indtrædelsesretten efter arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, at bl.a. forslaget til en ny og mere vidtgående bestemmelse om indtrædelsesret i arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 3, udgik under lovforslagets behandling i Folketinget. Den pågældende bestemmelse angik efter bemærkningerne både varig og midlertidig erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesikringsloven. Det var imidlertid den foreslåede adgang til at indtræde i retten til erstatning for *varigt* tab af erhvervsevne (sammenholdt med en udvidet adgang til modregning og tilbage-søgning), der ansås for vidtgående og førte til, at forslaget udgik under lovforslagets behandling i Folketinget. Heraf kan efter vores opfattelse ikke (mod-sætningsvis) sluttes, at det var tilsigtet, at der ikke skulle være adgang til at indtræde i retten til midlertidig erhvervsevnetabserstatning, selv om indtrædelsesretten for så vidt angår midlertidig erhvervsevnetabserstatning – efter indførelsen af fradragsretten i erstatningsansvarslovens § 2, stk. 2 – uden yderligere lovregulering også ville følge af den allerede gældende bestemmelse i arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2.

Reale grunde taler også for den forståelse af indtrædelsesretten, som vi har givet udtryk for, idet der ikke vil være risiko for overkompensation, hvis skade-

lidte ved en senere afgørelse retrospektivt bliver tilkendt midlertidig erhvervs-
evnetabserstatning efter arbejdsskadesikringsloven. Det skyldes, at ansvarsfor-
sikringsselskabet vil indtræde i retten til at modtage den midlertidige erstat-
ning, i det omfang den dækker en periode, hvor ansvarsforsikringsselskabet har
udbetalt skadelidte erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Sammenfattende er det vores opfattelse, at arbejdsskadesikringslovens § 29, stk.
2, skal forstås således, at en skadevolder eller et ansvarsforsikringsselskab, der
har udbetalt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, kan indtræde i skadelidtes
krav på midlertidig erhvervs-evnetabserstatning efter arbejdsskadesikrings-
loven.

Vi stemmer herefter for at tage Topdanmark Forsikrings påstand om frifindelse
til følge.

Der afsiges dom efter stemmeflertallet.

Konklusion og sagsomkostninger

Højesteret stadfæster landsrettens dom.

Under hensyn til sagens principielle karakter og videregående betydning finder
Højesteret, at ingen part skal betale sagsomkostninger for Højesteret til den an-
den part.

THI KENDES FOR RET:

Landsrettens dom stadfæstes.

Ingen part skal betale sagsomkostninger for Højesteret til den anden part.